

İQTİSADİYYAT

www.iqtisadiyyat.com

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

QARABAĞ XANLIĞINA, ONUN ZƏNGİN MƏDƏNİ İRSİNƏ BEYNƏLXALQ MARAĞIN ARTMASINA DƏYƏRLİ TÖHFƏ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvili oktyabrın 24-də Məxeta rayonundakı Muxrani sarayında (Château Mukhrani) "Qarabağ xanlığının irsi" sərgisi ilə tanış olublar. Sərgidə "Qarabağ xanlığı. Tarixi və mədəni kimlik" kitabı təqdim edilib. Sərgidə nümayiş olunan foto-lar "Qarabağ xanlığı. Tarixi və mədəni kimlik" kitabından seçilərək götürülmüş artefaktlar əsasında hazırlanıb. Onların arasında Qarabağ xanlığına aid edilən bayrağın məlum olan ilk təsvirini, Qarabağ xanları sülaləsində qorunmuş Şah İsmayılın qalxanı, qədim xalçaları, Sərdar məscidinin və onun fasadının dekorasiya plitələrinin, həmçinin XIX əsr

Suşa şəhərinin görüntülərini, XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərində Sərdar xan sarayının fasadını və daxili görünüşünü, XIX əsrə aid at yəhərini, iki tar və üçsimli kamançanı əks etdirən fotolar, Mirzə Qədim İrəvaninin müəllifi olduğu Həsən Qulu xan Qacarın, Fətəli şah Qacarın portretləri xüsusi maraq doğurur. Müəlliflər qrupunun rəhbəri professor Eldar Nadiradze olan "Qarabağ xanlığı. Tarixi və mədəni kimlik" adlı kitabda isə XIX əsrdə çar Rusiyasının Qarabağda həyata keçirdiyi hərbi və elmi ekspedisiyaları zamanı toplanan və hazırda Gürcüstan Milli Muzeyinin fondlarında saxlanılan, Qarabağ xanlığına aid olan 300-dən çox artefaktın rəsmi yer alıb.

Bu artefaktlar muzeyin arxivinə təhvil verildikdən sonra müəyyən səbəblərdən heç vaxt açılmayıb və 100 ildən artıq bir dövrdə arxivdə kataloqlaşdırılmadan saxlanılıb. Çox nadir mədəni irsimizin göstəricisi olan nəşrdə kataloqlaşdırılmış bu kolleksiya Azərbaycan tarixinin ayrılmaz hissəsi olan Qarabağ xanlığına, onun zəngin mədəni irsinə beynəlxalq marağın artmasına töhfə verəcək. Oktyabrın 24-də Məxeta rayonundakı Muxrani sarayında "Qarabağ xanlığının irsi" sərgisi ilə tanışlıqdan sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvili mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

ZƏNGİLƏN BEYNƏLXALQ HAVA LİMANI QARABAĞIN MÜHÜM NƏQLİYYAT QOVŞAĞINA ÇEVRİLMƏSİNİ ŞƏRTLƏNDİRƏN ƏSAS OBYEKTŁƏRDƏNDİR

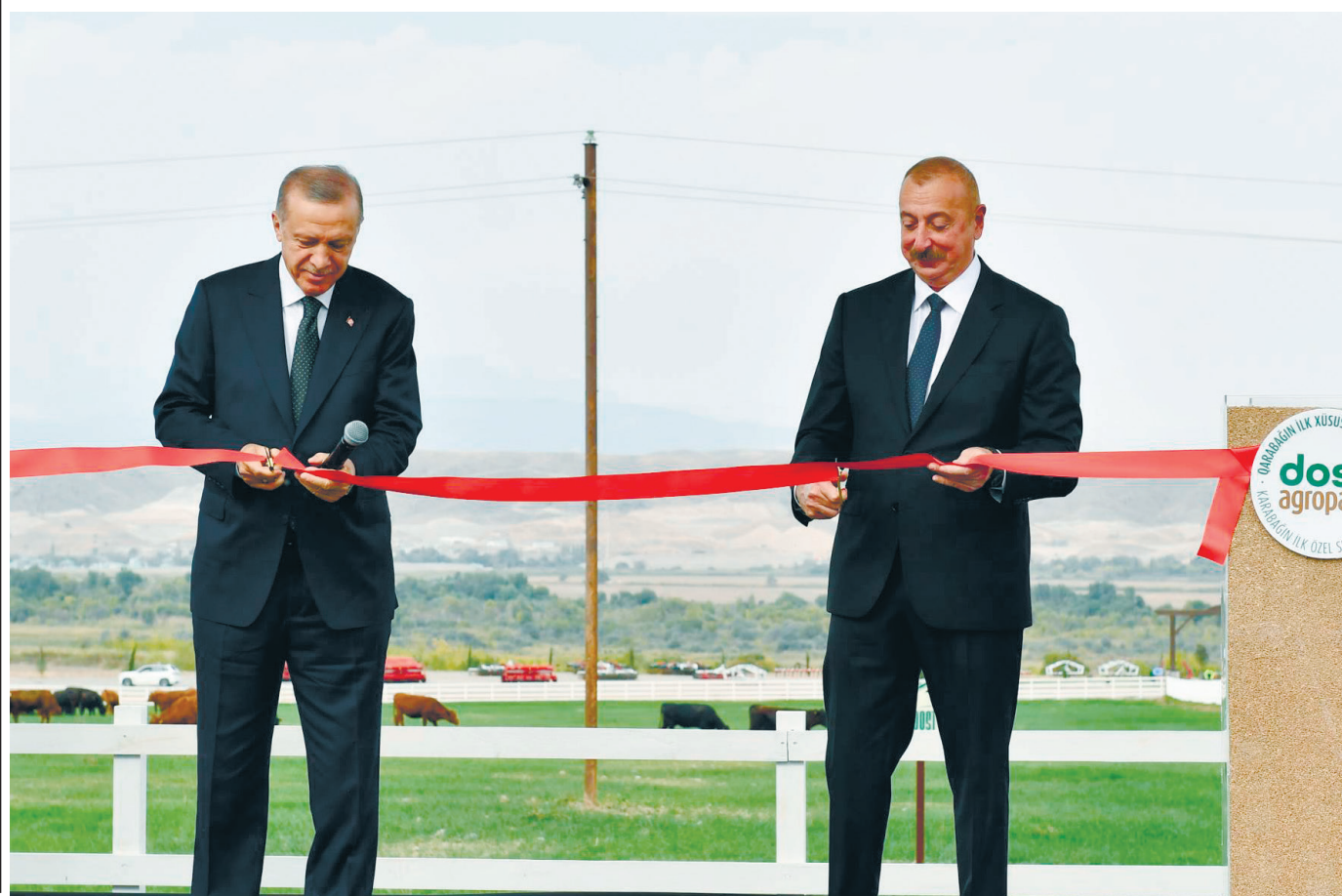
Oktyabrın 20-də Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanının açılış mərasimi olub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan açılış mərasimində iştirak ediblər. Dövlət başçıları hava limanında yaradılan şəraitlə tanış olublar. "Azərbaycan Hava Yolları" QSC-nin prezidenti Cahangir Əsgərov Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinə hava limanı barədə məlumat verib. Bildirilib ki, Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanının asfalt-beton örtüklü uçuş-enmə zolağının uzunluğu 3 min metr, eni isə 60 metr təşkil edir. Bu hava limanı bütün növ təyyarələri, o cümlədən genişgövdəli ağır yük təyyarələrini qəbul edəcək. Hava limanı ICAO və IATA standartlarına uyğun uçuşların həyata keçirilməsinə imkan verəcək. Müasir dünya tələblərinə cavab verən beynəlxalq aeroportun terminalı saatda 200 səfərinə xidmət göstərmək imkanına malik olacaq. Terminal daxilində VIP-zal, kafe, tibb məntəqəsi və ofis otaqları mövcuddur. Aeroportda tam avtomatlaşdırılmış hava hərəkətinə nəzarət və aviasiya rabitəsi sistemləri ilə təchiz olunmuş Hava Hərəkətinin İdarəetmə Qülləsi tikilib.

Uçuşların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün ICAO-nun beynəlxalq tələblərinə uyğun olaraq İtaliyanın və Almaniyanın aparıcı istehsalçıların müasir aeronaviqasiya dəstək sistemləri tətbiq edilib. Qısa müddətdə ILS/DME instrumental eniş sistemləri, VOR/DME marşrutu üzrə hava gəmisi naviqasiya vasitələri, avtomatlaşdırılmış aviasiya və meteoroloji müşahidə sistemləri, ilkin və ikinci dərəcəli radar sistemləri quraşdırılaraq istifadəyə verilib. Bütün sistemlər ICAO və "Eurocontrol"un beynəlxalq aviasiya kataloqlarında qeydiyyatdan keçib. Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanı Qarabağın mühüm nəqliyyat qovşağına çevrilməsini şərtləndirən əsas obyektlərdəndir. Həmçinin bu hava limanı Zəngəzur dəhlizinin hava nəqliyyatı infrastrukturunu gücləndirilməsi baxımından strateji əhəmiyyət kəsb edir. Görülən işlərin sürəti buranın beynəlxalq nəqliyyat-logistika mərkəzinə çevriləcəyi günü yaxınlaşdırmaqdadır. Onu da qeyd edək ki, Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanı işğaldan azad olunan ərazilərdə Füzulidəki hava limanından sonra istifadəyə verilən beynəlxalq statuslu ikinci aeroportdur. Üçüncü hava limanı isə Laçın rayonunun ərazisində inşa olunur.

"DOST AQROPARK" AZƏRBAYCANIN VƏ TÜRKİYƏNİN ƏRZƏQ TƏHLÜKƏSİZLİYİNƏ MÜHÜM TÖHFƏ VERƏCƏK

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Zəngilan rayonunda "Dost Aqropark" ağıllı kənd təsərrüfatı kompleksinin birinci mərhələsinin açılışında iştirak ediblər. Komplekslə tanışlıq zamanı prezidentlər İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan jurnalistlərin suallarını cavablandırıblar. Sonra dövlət başçıları komplekslə tanış olublar. Məlumat verilib ki, layihənin birinci mərhələsində inzibati binalar, 5200 kvadratmetrlik qapalı, 113 min kvadratmetrlik açıq tipli heyvandarlıq kompleksləri, sosial obyektlər, kafe, kinoteatr, istirahət zonası, üzgüçülük hovuzu, xidməti heyətini yaşayışı üçün binalar tikilib. Prezident İlham Əliyev və Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan "Dost Aqropark"ın bölgəyə gətirdiyi, otlaqlarda bəslənərək yetişdirilən və kəsimi aparılmış heyvanlardan alınan ət məhsullarının paketlərinin üzərinə "Made in Qarabağ" etiketlərinin ilk nümunələrini vurublar.

Qeyd edək ki, "Dost Aqropark" türk və azərbaycanlı sərmayədarlar tərəfindən Qarabağ və Zəngəzur bölgələrində yaradılan ilk özəl kənd təsərrüfatı kompleksidir. Üç mərhələdə həyata keçirilən layihənin təməli 2021-ci il oktyabrın 26-da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan tərəfindən qoyulub. Ötən bir il ərzində "Dost Aqropark"da birinci mərhələ üzrə görüləcək bütün işlər başa çatdırılıb. Ağıllı kənd təsərrüfatı texnologiyalarının, sıfır tullantı, bərpa olunan enerji və dayanıqlı kənd təsərrüfatı mexanizmlərinin tətbiq olunacağı "Dost Aqropark" ətraf mühitin və təbiətin mühafizəsi ilə yanaşı, halal qida prinsipi ilə fəaliyyət göstərəcək. Layihə tam başa çatdırıldıqda kompleksdə 500 nəfər işlə təmin olunacaq. Burada ekosistemin yaradılması üçün ümumilikdə 100 milyon dollar dəyərində sərmayə qoyulacaq. Kompleks Azərbaycanın və Türkiyənin ərzaq təhlükəsizliyinə mühüm töhfə verəcək.

DƏMİR YOLU XƏTTİNİN CƏBRAYIL RAYONUNDAN KEÇƏN HİSSƏSİNDƏ QUMLAQ STANSİYASININ TƏMƏLİ QOYULUB

Oktyabrın 20-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Horadiz-Ağbənd dəmir yolu xəttinin Cəbrayıl rayonundan keçən hissəsində yerləşən Qumlaq stansiyasının təməlini qoyublar.

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev dövlət başçılarına Horadiz-Ağbənd dəmir yolu xətti və Qumlaq stansiyası barədə məlumat verib. Bildirilib ki, Horadiz-Ağbənd dəmir yolu xəttinin təməlini Azərbaycan Prezidenti 2021-ci il fevralın 14-də qoyub və la-

yihənin 2023-cü ilin sonunda yekunlaşdırılması nəzərdə tutulur.

Dəmir yolu xətti tək xətlidir və ox üzrə uzunluğu 110,4 kilometrdir. Dəmir yolu xətti boyunca 9 stansiya (Horadiz, Mərcanlı, Mahmudlu, Soltanlı, Qumlaq, Həkəri, Mincivan, Bartaz, Ağbənd) fəaliyyət göstərəcək. Layihə çərçivəsində, həmçinin 456 süni mühəndis qurğusu, 70 yoldəyişən, 110,4 kilometr uzunluğunda rabitə və işarəvermə xətti istismara veriləcək. Hazırda dəmir yolu xəttinin 62-ci və 71-ci kilometrli arasındakı ərazidə torpaq yatağı və süni mühəndis qurğularının tikintisi işləri aparılır. Layihələndirilmə və tikinti işləri minatəmizləmə prosesinə paralel davam etdirilir.

TINGÇİLİK” VƏ “DOSTLUQ MEŞƏSİ” KOMPLEKSİNİN TƏMƏLİ QOYULUB

Cəbrayıl rayonu ərazisində yaradılacaq “Azərbaycan-Türkiyə Beynəlxalq Meşə Təlim Mərkəzi”, “Ağıllı Tingçilik” və “Dostluq Meşəsi” Kompleksinin oktyabrın 20-də təməlqoyma mərasimi keçirilib, əraziyə 15 baş ceyran buraxılıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan mərasimdə iştirak ediblər. Bildirilib ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 2021-ci ildə qəbul edilmiş Azərbaycan-Türkiyə/Qarabağ Tədbirlər Planına uyğun olaraq bir sıra ikitərəfli tədbirlərin həyata keçirilməsinə başlanılıb. Bu tədbirlər çərçivəsində, həmçinin “Azərbaycan-Türkiyə Beynəlxalq Meşə Təlim Mərkəzi”, “Ağıllı Tingçilik” və “Dostluq Meşəsi”

Kompleksinin yaradılması nəzərdə tutulub. Mərkəzin elektrik təchizatı üçün 180 kilovat gücündə Günəş Elektrik Stansiyasının quraşdırılması planlaşdırılır.

Layihə ərazisində torpaqqazma və doldurma işlərinə bu il iyunun 20-də başlanılıb və layihənin 2024-cü il iyunun 1-də tam yekunlaşdırılmaqla istismara verilməsi nəzərdə tutulur.

“FİÇ REYTINGZ” AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ “SABİT” BEYNƏLXALQ KREDİT REYTINGİNİ “POZİTİV”Ə YÜKSƏLDİB

Oktyabrın 21-də “Fitch Ratingz” beynəlxalq kredit reyting agentliyi Azərbaycan Respublikasının uzunmüddətli yerli və xarici valyutada reytingini “BB+” səviyyəsində bir daha təsdiq edərək, proqnozu “sabit”-dən “pozitiv”ə yüksəldib. Maliyyə Nazirliyindən verilən məlumata görə, Agentliyin hazırladığı hesabatda qeyd olunur ki, Azərbaycanın güclü fiskal mövqeyi, aşağı suveren borcu, yüksək neft və qaz qiymətləri nəticəsində yığılmış iri həcmdə xarici valyuta aktivləri ölkənin reyting üzrə proqnozunun artırılmasını şərt

ləndirib. Reyting üzrə proqnozu “sabit”dən “pozitiv”ə yüksəldən agentlik Azərbaycan Respublikasının xalis suveren aktivlərinin 2022-2024-cü illərdə 14,3 faiz artaraq ÜDM-in 77,6 faizinə çatacağını proqnozlaşdırır ki, bu da reyting qrupunda ən yüksək göstəricidir. Agentliyin press-revizində qeyd olunur ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərə ÜDM-in 2 faizi həcmində kapital qoyuluşları, habelə yüksək inflyasiya şəraitində artan sosial xərcləri də nəzərə alaraq, yenilənmiş neft qiyməti proqnozu və qaz qiymətlərinin müəyyən müddət

yüksək qalacağı ilə bağlı gözləntilər nəzərə alınaraq 2023-cü ildə icmal büdcənin profitinin son hesabatdan bəri 1,5 faiz artırılaraq ÜDM-in 6,7 faizinə bərabər olacağı gözlənilir. Qlobal iqtisadi mühitdə cərəyan edən qeyri-sabitlik və yüksək inflyasiya şəraitində “Fitch Reytingz” tərəfindən Azərbaycan Respublikasının uzunmüddətli yerli və xarici valyutada reytinginin “BB+” səviyyəsində bir daha təsdiq olunaraq, proqnozu “sabit”dən “pozitiv”ə yüksəldilməsi ölkə iqtisadiyyatının dayanıqlılıq potensialını nümayiş etdirir.

TÜRKİYƏ ŞİRKƏTİ AZƏRBAYCANDA ZAVOD AÇACAQ

II Azərbaycan Beynəlxalq “Qarabağın Bərpa, Yenidənqurma və İnkişafı” – “Rebuild Karabakh” sərgisində məhsullarını nümayiş etdirən şirkətlərdən biri də Türkiyənin “GenPower” şirkətidir.

Şirkətin meneceri Alican Se-

vim müsahibəsində bildirib ki, “GenPower” generator istehsalı üzrə ixtisaslaşıb. “Şirkətimiz artıq dörd ildir ki, Sinqapurda Formula 1 yarışlarına dəstək olur. Azərbaycanda isə 25 ildir fəaliyyət göstərir. Burada böyük şirkətlərlə əmək-

daşlıq edirik. Gələcəkdə Bakıda “GenPower” şirkətinin zavodunun açılmasını planlaşdırırıq”. A.Sevim vurğulayıb ki, İkinci Qarabağ müharibəsində şirkət tərəfindən Azərbaycan Ordusuna generatorlar da hədiyyə edilib.

Növbəti il üçün dövlət büdcəsi layihəsi Milli Məclisə daxil olub

“Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında” qanun layihəsi oktyabrın 24-də Milli Məclisə daxil olub. Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsiindən bildirilib ki, layihədə 2023-cü il üçün dövlət büdcəsinin gəlirləri 30,7 milyard manat proqnozlaşdırılır ki, bu da ölkə tarixinin ən yüksək göstəricisi olmaqla, 2022-ci illə müqayisədə 5,2 faiz, 2021-ci illə müqayisədə isə 16,4 faiz çoxdur. Ölkəmizdə həyata keçirilən uğurlu iqtisadi siyasət nəticəsində dövlət büdcəsinin qeyri-neft gəlirləri davamlı olaraq artır. 2023-cü ildə dövlət büdcəsinin qeyri-neft gəlirləri 14,4 milyard proqnozlaşdırılıb ki, bu da 2022-ci illə müqayisədə 5,6 faiz, 2021-ci illə müqayisədə isə 12,2 faiz çoxdur. Bununla yanaşı, dövlət büdcəsinin qeyri-neft gəlirlərinin artımı Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfertin azalmasına imkan yaradır. 2023-cü ildə Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfert 11,3 milyard manat nəzərdə tutulur və bu da 2022-ci illə müqayisədə 237,5 milyon manat azdır. Ömtəə bazarlarında neft qiymətlərinin dəyişkənliyi nəzərə alınmaqla, daha ehtiyatlı yanaşma əsasında 2023-cü ildə dövlət büdcəsi hazırlanan zaman neftin bir barelinin qiyməti 50 ABŞ dollarına bərabər götürülmüşdür. Layihədə 2023-cü ildə dövlət büdcəsinin xərcləri 33,3 milyard manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2022-ci illə müqayisədə 1,0 milyard manat, 2021-ci illə müqayisədə isə 5,9 milyard manat

çoxdur. 2023-cü ilin dövlət büdcəsinin gəlirləri kimi, xərcləri də ölkə tarixinin ən yüksək göstəricisidir. Qeyd etmək lazımdır ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və Böyük Qayıdış planının təmin edilməsi 2023-cü ilin dövlət büdcəsinin layihəsində əsas istiqamətlərdəndir. Bu istiqamətdə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılmasında ilbəil artım müşahidə olunur. 2023-cü ildə işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası üçün 3,0 milyard manat vəsait nəzərdə tutulur. Bu da 2022-ci illə müqayisədə 12,4 faiz, 2021-ci illə müqayisədə isə 37,7 faiz çoxdur. Bundan başqa, ölkənin müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi və milli təhlükəsizliyinin təmin edilməsi dövlət büdcəsinin əsas prioritet xərci olaraq qalmaqdadır. 2023-cü ilin dövlət büdcəsində bu məqsədlə 5,3 milyard vəsait nəzərdə tutulmuşdur ki, bu da 2021-ci illə müqayisədə 17,1 faiz çoxdur. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, 2023-cü ilin dövlət büdcəsi də sosialyyətlərlə əlaqədar proqnozlaşdırılmışdır. 2023-cü ildə bu məqsədlə 15,2 milyard manat vəsait nəzərdə tutulur ki, bu da 2022-ci illə müqayisədə 1,3 milyard manat və ya 9,3 faiz çoxdur. Növbəti ildə ehtiyac meyarının həddi 2022-ci illə müqayisədə 23 faiz artaraq 246 manat nəzərdə tutulur. Bununla da 2023-cü ildə ölkə üzrə yaşayış minimumu və ehtiyac meyarının hədləri bərabərləşmiş olacaqdır. 2023-cü ilin dövlət büdcəsində 4,4 milyard manat təhsil xərcləri

nəzərdə tutulur ki, bu da 2022-ci illə müqayisədə 536,5 milyon manat və ya 13,8 faiz, 2021-ci ilin icra göstəriciləri ilə müqayisədə isə 1,3 milyard manat və ya 42,4 faiz çoxdur. Gələn il dövlət sifarişlə ali təhsil alanların, həmçinin təqaüd yerlərinin sayının artırılması və əhalinin azəminətlə təbəqəsinin ali təhsilə əlçatanlığının daha da artırılması və ali təhsilin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi məqsədilə daha çox tələbə kreditinin verilməsi, habelə təhsil müəssisələrində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi üzrə artan tələbatın qarşılanması təhsil xərclərinin artımında əsas istiqamətlərdəndir. Ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin etibarlı və dayanıqlı təminatı üçün büdcə resurslarının artırılması, aqrar sektorun stimullaşdırılması, kənd təsərrüfatının aparıcı sahələrinin inkişaf etdirilməsi üçün 2023-cü ilin dövlət büdcəsində 1,2 milyard manat məbləğində vəsait nəzərdə tutulmuşdur. Bu da 2022-ci illə müqayisədə 20,5 faiz, 2021-ci illə müqayisədə isə 32,0 faiz çoxdur. Layihədə işğaldan azad olunmuş ərazilərdən yeni torpaqların əkin dövrünə qədər calb edilməsi, dünyəvi miqyasda əhalinin gündəlik tələbatına daxil olan bir sıra ərzaq və qeyri-ərzaq məhsullarının qiymətinin artım dinamikası da nəzərə alınmaqla, Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyi tədbirləri üçün 625,2 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır ki, bu da 2022-ci illə müqayisədə 38,6 faiz çoxdur.

TRACECA-NIN AZƏRBAYCAN HİSSƏSİNDƏ 33,2 MİLYON TONDAN ÇOX YÜK DAŞINIB

Cari ilin yanvar-avqust aylarında Avropa-Qafqaz-Asiya nəqliyyat dəhlizinin Azərbaycan hissəsində daşınmış yüklərin həcmi 33 milyon 290,5 min ton, yük dövriyyəsi isə 8 milyard 332,8 milyon ton-kilometr olub.

Dövlət Statistika Komitəsindən bildirilib ki, yüklərin 17 milyon 895,6 min tonu və ya

53,7 faizi avtomobil nəqliyyatı, 10 milyon 975,6 min tonu və ya 33 faizi dəmir yolu nəqliyyatı, 4 milyon 419,3 min tonu və ya 13,3 faizi dəniz nəqliyyatı ilə daşınıb.

Dəhliz vasitəsilə daşınmış yüklərin 27,4 faizini və ya 9 milyon 129,8 min tonunu tranzit yüklər təşkil edib.

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsində Mərkəzi Bankın nümayəndələri ilə görüş keçirilib

Oktyabrın 25-də Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsində Mərkəzi Bankın nümayəndələri ilə görüş keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, komitənin sədri Tahir Mirkişili tədbiri açaraq görüşdə inflyasiya, bank sahəsində keçiriləcək islahatlar, pul-kredit siyasətinin istiqamətləri və digər məsələlərin müzakirə olunacağını deyib. O qeyd edib ki, dövlətimizin başçısı tərəfindən bank sahəsində islahatların həyata keçirilməsi, bu sahənin özünün iqtisadi yüksəlişdə və məşğulluğun təmin olunmasında daha yaradıcı rolunun artırılması ilə bağlı konkret tapşırıqlar var. Tahir Mirkişili son səkkiz ayın rəqəmlərinə əsasən, Azərbaycanda kreditləşmədə, nağdsız hesablaşmaların həcmünün böyüməsində, bank sahəsində çalışan insanların sayında, eyni zamanda məşğulluğun artımında müsbət dinamika olduğunu qeyd edib. O, bildirib ki, bu ilin səkkiz ayı ərzində ölkəmizin ixracı idxalı 19 milyard dollar üstələyib, strateji valyuta ehtiyatlarımız 5 faizdən çox artaraq 55 milyard dollara yaxınlaşıb. Hazırda cari əməliyyatlar balansının müsbət saldosu 6 milyard dollardan çoxdur. Azərbaycanda makroiqtisadi vəziyyətin sabit olması islahatların daha sürətli aparılması üçün müsbət şərait yaradır. Komitə sədri bu gün Mərkəzi Bankla düzgün kommunikasiyanın qurulmasının əhəmiyyətindən söz açıb, bankların qarşısında duran müasir çağırışlardan bəhs edib, maliyyə bazarlarının idarə olunması ilə bağlı fikirlərini bölüşüb. Tədbirdə çıxış edən Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının sədri Taleh Kazımov görüşün təşkilinə görə Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarovaya təşəkkürünü bildirib. O, ölkəmizdəki makroiqtisadi göstəricilərdən danışib. Qeyd edib ki, Azərbaycanda son doqquz ayın makroiqtisadi nəticələrinə əsasən, ümumi daxili məhsul (ÜDM) 98 milyard qataraq 5,6 faiz real artım göstərib. Qeyri-neft sektorunda bu göstərici 10,1 faizdir. T.Kazımov deyib ki, ölkəmizin xarici ticarəti 19,2 milyard ABŞ dolları olub, valyuta ehtiyatlarında 3,5 faiz artım var. Mərkəzi Bankın ehtiyatları isə 8,4 faiz artaraq, 7,7 milyard dollara çatıb.

Çıxışında iqtisadi göstəriciləri təhlil edən Taleh Kazımov inflyasiyanın artmasının səbəblərinə toxunub, Mərkəzi Bankın bu istiqamətdə atdığı addımlardan danışib. Görüşdə komitə sədrinin müavini Əli Məsimli, deputatlar Vüqar Bayramov, Rüşad Quliyev, Ziyad Səmədzadə, Mahir Abbaszadə, Aydın Hüseynov, İqbal Məmmədov, Məzahir Əfəndiyev çıxış edərək, ölkəmizin maliyyə dayanıqlılığının artırılması, pul-kredit siyasəti, inflyasiya, bank-kredit faizləri və qarşıda duran digər məsələlərlə bağlı fikirlərini bildirib, suallarını və təkliflərini səsləndiriblər. Daha sonra Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının sədri Taleh Kazımov deputatların qaldırdıqları məsələlərə aydınlıq gətirib, onların səsləndirdikləri sualları cavablandırıb. Tədbirdə deputatlar Elnur Allahverdiyev, Anar Məmmədov, Milli Məclis Aparatının İqtisadi qanunvericilik şöbəsinin müdiri Məhəmməd Bəziqov, Mərkəzi Bank sədrinin birinci müavini Rəşad Orucov və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

Gələn il üçün dövlət büdcəsinin xərcləri 1 milyard manat artırılıb

Gələn il dövlət büdcəsinin xərcləri 33,3 milyard manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2022-ci illə müqayisədə 1 milyard manat, 2021-ci illə müqayisədə isə 5,9 milyard manat çoxdur. Bu barədə “Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında” qanun layihəsində bildirilir. Qeyd olunur ki, 2023-cü ilin dövlət büdcəsinin gəlirləri kimi xərcləri də ölkə tarixinin ən yüksək göstəricisidir.

27 oktyabr - 2 noyabr 2022-ci il

QƏTİYYƏTLİ VƏ MÜSTƏQİL SİYASƏTİN MÜKƏMMƏL NÜMUNƏSİ

Beynəlxalq hüququn işləmədiyi bir şəraitdə Azərbaycan maraqlarını layiqincə təmin edir

Gərgin və ziddiyyətli beynəlxalq mənasibətlərin ortaya qoyduğu həqiqətlərdən biri dünyada hərbi-siyasi hegemonluğun bütün əlamətlərinin üzə çıxmasıdır. Xüsusən bu gün Ukraynada davam edən münaqişə göstərir ki, artıq qütbləşmə sadəcə bir qitəyə aid reallıq olmayacaq. Dünyanın hərbi qütbləşməsi əvvəllər də müşahidə edilən bir proses idi və Ukraynada baş verənlər bu prosesin daha da intensivləşməsindən xəbər verir.

Son iki ayın reallıqları
Azərbaycanın öz milli mənafeələrini inamla qorumasından xəbər verir
Çağdaş reallıqlardan biri həm də odur ki, dünyada gedən mürəkkəb proseslərin fonunda faktiki olaraq beynəlxalq hüquq işləmir. Dövlətlər arasında etimadsızlıq mühiti formalaşmaqda və dərinləşməkdədir. Təbii ki, belə bir beynəlxalq şəraitdə hər bir dövləti ilk növbədə özünün milli maraqları düşündürür. Hər bir dövlət yaranmış vəziyyətdən öz mənafeələri nəminə yararlanmağa çalışır. Amma ortaya çıxan həqiqətlərdən biri də odur ki, heç də hər dövlət bu prosesdə müstəqil ola bilmir, müstəqil siyasət yürüdə bilmir.

Təbii ki, bu kontekstdə bizi sevin-dirən əsas məsələ dünyanın geosiyasi və geoiktisadi dəyişikliklər, birqütblü dünyanın çöküşü və çoxqütblü dünyanın cizgilərinin daha qabarıq şəkildə özünü göstərdiyi reallıqda Azərbaycanın müstəqil və qətiyyətli siyasət həyata keçirməsidir. Azərbaycan heç bir siyasi-hərbi qütbün təsiri altında deyil və öz siyasətini kənar diqtələr altında formalaşdırmır. Bu il sentyabrın 2-də İtaliyanın Çernobbio şəhərində keçirilən “Dünya, Avropa və İtaliyaya baxış” və “Rəqəbətlə strategiyalar üçün bu günün və sabahın ssenarisi” mövzusunda Forumda Prezident İlham Əliyev bununla bağlı deyib: **“Biz heç bir zaman özümüzü nəhəng qonşularımızın siyasətinə uyğunlaşdırmamışıq. Bizim hər zaman öz siyasətimiz olub, hansı ki, beynəlxalq hüquq, ədalət, beynəlxalq təşkilatların qərarları və sənədləri, həmçinin müdriklik üzərində formalaşib. Buna görə də düşünürəm ki, biz uğur əldə etmişik”**. Müstəqil siyasət kursu olan Azərbaycan öz milli maraqlarını da inamla təmin edir. Bunun ən böyük təsdiqi 44 günlük Vətən müharibəsində torpaqlarımızın azad edilməsi oldu. 2 il əvvəl Ermənistanın növbəti hərbi təxribatlarından sonra başlanan İkinci Qarabağ müharibəsi Azərbaycanın tarixi Zəfəri ilə başa çatdı. Prezident İlham Əliyevin qətiyyətinin, Azərbaycanın yüksəlişinin, ordumuzun yüksək döyüş qabiliyyətinin təcəssümü olan bu qələbə nəticəsində 30 ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarımız azad edildi, respublikamızın əra-

zi bütövlüyü bərpa olundu. Vaxtilə danışıqlar yolu ilə müzakirə olunan məsələləri, tarixin arxivinə göndərilən Minsk qrupu formatında yoluna qoyulmayan problemi Azərbaycan güc yolu ilə, “dəmir yumruq”la həll etdi. Bu hadisə yalnız müasir müstəqilliyimizin deyil, bütün dövlətçilik salnaməmizin ən böyük hadisələrindən biri olaraq tariximizi şərəfləndirdi, gələcəyimizə işıq saldı, Azərbaycanın müasir tarixində yeni dövrün başlanğıcı oldu. İndi həm torpaqlarımız azaddır, həm də dövlət sərhədlərimiz tamamilə Azərbaycan

götürdüyü öhdəliklər təşkil edir. Azərbaycanın Ermənistanın üzərinə qoyduğu öhdəliklər 10 noyabr Bəyanatında təsbit olunub. Eləcə də Moskvada, Soçidə və Brüsseldə keçirilən görüşlərdə sərhədlərin delimitasiyası, regionda nəqliyyat əlaqələrinin bərpası ilə bağlı mühüm razılaşmalar əldə edildi. Amma bütün bunlara baxmayaraq, Ermənistan hakimiyyəti 2020-ci ilin noyabrından 2022-ci ilin oktyabr ayına qədər həm də imzaladığı bəyanatların, üzərinə götürdüyü öhdəliklərin ruhuna və məzmununa uyğun olmayan davranış ortaya qoyub. 10 no-

neçə dəfə iri hərbi toqquşmaların baş verməsi də Ermənistanın öz üzərinə götürdüyü öhdəlikləri sabotaj etmək niyyətindən irəli gəlir. Sentyabr ayının 12-14-də dövlət sərhədi istiqamətində baş verən növbəti iri hərbi toqquşma isə Ermənistanın sülh danışıqlarını ləngitmək, öhdəliklərini yerinə yetirməmək üçün davamlı hərbi təxribatlarının pik nöqtəsi oldu. Məlum olduğu kimi, avqustun 31-də keçirilmiş növbəti Brüssel görüşünün əsas məqamlarından biri Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imza-

dəki bəzi mövqeləri, sığınacaqları və dayaq məntəqələri müxtəlif çaplı silahlar, o cümlədən minaatanlardan intensiv atəşə tutuldu. Nəticədə şəxsi həyat arasında itkilərimiz oldu, hərbi infrastrukturaya ziyan dəydi. Təbii ki, vəziyyət belə qala bilməzdi və Ermənistanın təxribatının və ölkəmizin ərazisinə və suverenliyinə qarşı hərbi təhlükələrin qarşısının alınması, hərbi qulluqçularımızın, o cümlədən Kəlbəcər və Laçın rayonları ərazisində infrastruktur işlərinə cəlb olunmuş mülli işçilərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə ordumuzun bu istiqamətdə dislokasiya olunan bölmələri tərəfindən qəti cavab tədbirləri görüldü.

Ermənistan rəhbərliyi hər dəfə belə təxribatlarının iflasa uğramasından sonra ora-bura zəng edir, xarici siyasi mərkəzlərdən dəstək diləyir. Bu dəfə də eyni hal təkrarlandı. Paşinyan bütün gecəni telefon aparatlarının arxasında keçirdi, zəng etmədiyi dövlət başçısı qalmadı, Azərbaycandan şikayət etdi, ordan-burdan kömək istədi. Amma təbii ki, bütün bunlar Azərbaycanın Ermənistanı cəzalandırma tədbirlərinin qarşısını ala bilməzdi. Necə ki, 44 günlük müharibədə Azərbaycan Ordusu işğallara döyüş meydanında divan tutmuşdu. Bu dəfə də Ermənistan üz tutduğu dövlətlərdən və təşkilatlardan heç bir dəstək ala bilmədi. Tərətdiyi təxribat bumeranq effekti verərək, özünə dəyən Ermənistan nə qədər hay-kiyü salsa da, niyyətinə çata bilmədi.

Sentyabrın 21-də Laçın şəhərində Azərbaycan bayrağını ucaltdıqdan sonra çıxış edən Prezident İlham Əliyev bu barədə demişdir: **“Biz öz torpağımızdayıq və öz torpağımızı qoruyuruq. Sərhəd boyunca əldə etdiyimiz mövqelər imkan verir ki, biz istənilən erməni təxribatını qabaqcadan görək və lazımı tədbirlər görək. Biz ta Murov dağından Araz çayına qədər Azərbaycan-Ermənistan sərhədində əlverişli mövqelərdəyik. Bu mövqelər bizə həm hərbi üstünlük verir, həm böyük əraziyə vizual nəzarət imkanı yaradır, o cümlədən önəmli kommunikasiya xətlərinə nəzarət etməyə imkan verir və biz artıq bu bölgələrdə yerləşirik. Biz otuz il bu sərhədlərdə olmamışıq”**. Həmin günlərdə Ermənistan rəhbərliyinin bu şəkildə hərəkətə keçməsi planlaşdırılmış bir fəaliyyətdən xəbər verirdi. Gecə ilə təhlükəsizlik şurasının iclasının keçirilməsi, müxtəlif dövlətlərin başçalarına edilən telefon zəngləri, Ermənistanın beynəlxalq təşkilatlara müraciəti, bu ölkənin ombudsmanının, ayrı-ayrı ölkələrdəki erməni təşkilatlarının dərhal bəyanatla çıxış etmələri bunu təsdiqləyirdi. Bu həm də erməni məkrinin göstəricisi idi. Onlar bir daha bədnam xislətlərini ortaya qoyaraq, saxta məlumatlar yaymaqdan belə çəkinmədilər.

Akademik Ziyad Səmədzadə

Silahlı Qüvvələrinin nəzarəti altındadır. Son iki ayda baş verənlər – Ermənistanın hərbi təxribatlarının qarşısının qətiyyətlə alınması, Prezident İlham Əliyevin Praqada ölkəmizə qazandırdığı növbəti diplomatik qələbə, Ermənistanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıması, Yunanistan-Bolqarıstan Qaz İnterkonnek-torunun açılması və Azərbaycanın təbii qazının Avropa İttifaqına ixracı imkanlarının artması göstərir ki, respublikamız ziddiyyətli beynəlxalq mənasibətlər şəraitində özünün milli maraq və mənafeələrini təmin edir.

Azərbaycan Ermənistanı sülhə və üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməyə qətiyyətli məcbur edir

Məlumdur ki, Vətən müharibəsinə qədər Ermənistan rəhbərliyinin əsas məqsədi status-kvonu qoruyub saxlamaq, Azərbaycan torpaqlarının işğalını hər vaxtla uzatmaq idi. Ermənistan və dünya erməniliyinin fikrincə, zaman keçdikcə, nəsiillər dəyişdikcə, Azərbaycan vəziyyətlə barışacaq, reallığı qəbul edəcək. Lakin yanlışdır, 44 günlük müharibə nəticəsində işğalçının bütün planları alt-üst oldu. Azərbaycan qələbəsi, torpaqlarımızın işğalına son qoyulması ilə başa çatan bu savaş həm də yeni reallıqlar yaratdı. Bu reallıqların bir istiqamətini işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin bərpası, digər istiqamətini Ermənistanın üzərinə

yabr bəyanatının müddəaları demək olar ki, icra olunmayıb. Məsələn, Qarabağda hələ də Ermənistan ordusunun qalıqları qalmaqdadır. O cümlədən Ermənistan Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvanı birləşdirəcək nəqliyyat əlaqəsinin yaradılması ilə bağlı öhdəliklərinə də əməl etməyib. Bu il sentyabrın 21-də Laçın şəhərində Azərbaycan Bayrağını ucaldan Prezident İlham Əliyev bununla bağlı deyib: **“Biz Ermənistanla sülh müqaviləsinə imzalamaq üçün 5 prinsip təklif etmişik. Sözdə onları qəbul ediblər, amma biz bunu əməldə görmürük. Yenə də vaxt uzatma taktikası. Ermənistanın 2020-ci il noyabrın 10-da imzaladığı kapitulyasiya aktına əsasən, erməni silahlı qüvvələri Qarabağdan çıxarılmalı idi. Hələ də tam çıxarılmayıb. Ermənistan Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının birləşməsinə təmin edən dəhliz verməli idi. Bu günə qədər nəinki dəhliz verilməyib, hətta dəhlizin marşrutu bizə deyilməyib”**. İrəvan bu hərəkətləri ilə sülh danışıqlarını, kommunikasiyaların açılmasını, ümumilikdə regionda təhlükəsizliyin təmin olunması istiqamətində irəli sürülən bütün təşəbbüsləri və atılan addımları sabotaj edib və beləliklə, 2020-ci il noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəfli Bəyanatın müddəalarının icrasından və bütövlükdən əlaqələrin normalaşdırılması prosesindən boyun qaçır. 44 günlük müharibənin başa çatmasından sonra bir

lanması istiqamətində işlərin sürətləndirilməsi ilə bağlı razılığa gəlinməsi idi. Bununla bağlı hər iki tərəfin xarici işlər nazirlərinə müvafiq tapşırıqlar verilməmişdi. Sonrakı günlərdə Azərbaycan dövləti humanizm prinsiplərini rəhbər tutaraq, beş erməni hərbcisini azad etməklə xoşməramlı niyyətini ortaya qoymuşdu. Lakin bütün bunlara rəğmən, Ermənistan yenə də danışıqları, razılaşmaları sabotaj etmək yolunu seçərək, sentyabrın əvvəllərindən etibarən Azərbaycan Ordusunun mövqelərini davamlı şəkildə atəşə tutmağa başlamışdı. Sentyabrın 12-dən etibarən dövlət sərhədində başlayan silahlı toqquşma Ermənistanın siyasi rəhbərliyinin mövcud status-kvoya zərbə vurmaq, öhdəlikləri yerinə yetirməmək üçün hərbi avantürası oldu. Həmin gün təxribatçı əməllərini daha da genişləndirən düşmənin diversiya qrupları sutkanın qaranlıq vaxtında ərazinin dağlıq relyefindən və mövcud dəre boşluqlarından istifadə edərək, müxtəlif istiqamətlərdə Azərbaycan Ordusunun bölmələrinin mövqeləri arasındakı ərazilərin və təminat yollarının minalanmasını həyata keçirdilər. Bununla yanaşı, sentyabrın 12-dən 13-nə keçən gecədən Ermənistan silahlı qüvvələrinin Basarkeçər, İstisu, Qarakilsə və Gorus yaşayış məntəqələri istiqamətində yerləşən bölmələri tərəfindən Azərbaycan Ordusunun Daşkəsən, Kəlbəcər və Laçın rayonları ərazisin-

“Azərbaycan” İES-in modernizasiyası çərçivəsində əlavə generasiya gücü yaradılacaq

“Azərenerji” ASC-nin “Azərbaycan” İstilik Elektrik Stansiyasının (İES) modernizasiyası ölkənin enerji dayanıqlığının təmin olunması, əlavə generasiya güclərinin yaradılması, enerji tələbatının qarşılanması, ixrac imkanlarının artırılması, ətraf mühitin qorunması, elektrik enerjisinin istehsalında təbii qaza qənaət edilməsi, iqlim dəyişiklikləri ilə bağlı baş verən kataklizmlərin qarşısının alınması və regionda yeni iş yerlərinin açılması baxımından xüsusi əhəmiyyətə malikdir. “Azərbaycan” İstilik Elektrik Stansiyasının mövcud avadanlıqlarına əlavə müasir texnologiyalar tətbiq edilərək, 600 meqavatt gücündə olan 7-ci və 8-ci enerji bloklarının gücünün daha 1280 meqavatt artırılması ilə əlaqədar rəşional modernləşmənin həyata keçirilməsi iqtisadi, texniki, enerji sisteminin etibarlılığı, dayanıqlılığı və təhlükəsizliyi

cəhətdən zəruridir. Bu barədə Prezident İlham Əliyevin 2022-ci il 25 oktyabr tarixli “Azərbaycan Respublikasında elektrik enerjisi təminatının yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlərin həyata keçirilməsi haqqında” Sərəncamında qeyd olunub. Bildirilib ki, ölkə üzrə iri sənaye müəssisələrinin yaradılması, eləcə də əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması ilə əlaqədar növbəti illərdə böyük həcmə də generasiya güclərinə yaranacaq tələbatın qarşılanması və ölkənin ixrac potensialının artırılmasının vacibliyi nəzərə alınaraq “Azərenerji” ASC tərəfindən “Azərbaycan” İstilik Elektrik Stansiyasının modernizasiyası çərçivəsində əlavə generasiya gücü yaradılması qərara alınıb. Nazirlər Kabinetinə həmin İstilik Elektrik Stansiyasının modernizasiyası çərçivəsində əlavə generasi-

ya gücünün yaradılması məqsədilə maliyyə vəsaitinin cəlb edilməsi, idxal olunacaq avadanlıqların və ehtiyat hissələrinin idxal gömrük rüsumlarından azad olunması, habelə “Dövlət satınalmaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq istehsalçı müəssisələrdən elektrik qurğu və avadanlıqların alınması və modernizasiya işlərinə podratçı təşkilatların cəlb olunması ilə əlaqədar tədbirlər görmək həvalə olunub.

“Azərbaycan” İstilik Elektrik Stansiyasının modernizasiyası çərçivəsində görülən işlərlə əlaqədar avadanlıqların və ehtiyat hissələrinin alınması üçün “Azərbaycan Respublikası adından borc alınması və zəmanət verilməsi Qaydası”na uyğun olaraq dövlət zəmanətli kreditlərin cəlb edilməsi ilə bağlı tapşırıq verilib.

Innovasiya həyat və yaşam üçün ən zəruri vasitədir

Korneil Universiteti (ABŞ), INSEAD Biznes məktəbinin (Fransa) və Ümumdünya Əqli Mülkiyyət təşkilatının (ÜƏMT) birgə nəşri olan “Qlobal Innovasiya İndeksi - 2022” (Qİİ-2022) açıqlanıb. Bu indeks 132 ölkəni əhatə edir və bütün dünya ölkələri inkişaf, innovasiya və istehsal qabiliyyəti baxımından qiymətləndirilir. Reytingdə ilk üçlüyə İsveçrə, ABŞ və İsveç daxildir. Onları böyük Britaniya, Hollandiya, Cənubi Koreya, Singapur, Almaniya, Finlandiya, Danimarka izləyir. Dünyanın ikinci iqtisadiyyatı hesab edilən Çin Xalq Respublikası cədvəldə 11-ci yerdə qərarlaşıb. Bu xüsusda Azərbaycanda da innovativ investisiyalar üçün əlverişli şərait yaradılıb və bu proses uğurla davam etdirilir.

Qlobal Innovasiya İndeksi (Qİİ) 2007-ci ildən hazırlanır və hazırda dünyanın müxtəlif ölkələrində innovativ inkişafın ən dolğun göstəricilərini əks etdirir. Reyting innovasiya fəaliyyətinin potensialını, səmərəliliyini əhatə edən 80 göstərici əsasında tərtib olunur. Tələb edilən göstəricilər qanunvericilik, elm, təhsil, bazar, biznes, infrastruktur və digər məsələlərin inkişafına qədər geniş məlumatlar spektrini ehtiva edir. İndeksin nəşr edilməsinin əsas məqsədi ölkələrin innovasiya mexanizmlərinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsinə imkan yaratmaqdan ibarətdir. Tədqiqatın müəllifləri hesab edirlər ki, iqtisadiyyatın uğuru həm innovativ potensialın mövcudluğu, həm də onun həyata keçirilməsi üçün şəraitlə bağlıdır. Buna görə də Qİİ iki göstərici qrupunun ballarının ümumi cəmi kimi hesablanır: mövcud resurslar və innovasiya üçün şərait, innovasiyaların həyata keçirilməsində əldə edilmiş praktiki nəticələr. Yekun indeks müəyyən ölkədə innovasiyaların inkişafı üçün söylərin səmərəliliyini obyektiv qiymətləndirməyə imkan verir. Ekspertlər qeyd edirlər ki, innovasiyaların inkişaf səviyyəsinin

və texnologiyaların yeni növlərini təmin edəcək bir proses kimi vəsaitlərin iqtisadiyyatda yerləşdirilməsi anlamına gəlir. Geniş mənada innovasiya elmi-texniki, intellektual potensialı səfərbər edərək, səmərəliliyə və digər iqtisadi fərqlənmələrə nail olmanı əhatə edən tədbirlər sistemidir. İlk dəfə innovasiya terminindən amerikalı iqtisadçı Jozef Şumbeter 1912-ci ildə yazdığı “Texniki inkişaf nəzəriyyəsi” əsərində istifadə etmişdir. Amerikalı alim kitablarında innovasiyaları texniki dəyişikliyin iqtisadi təsiri kimi nəzərdən keçirmişdir. Onun fikrincə, texniki inkişaf nəticəsində yeni insan – innovasiya və ixtira arasında əlaqələndirici olan bir sahibkar meydana çıxır. İnnovasiyaların təhlili göstərir ki, bu fərd sosial- iqtisadi xarakterli funksiyaları yerinə yetirir. İnnovasiya əvvəllər yalnız texnologiya sferası ilə məhdudlaşdırsa, hazırda istehsal idarəetmənin təşkilati metodlarını da özündə ehtiva edir. Amerikalı iqtisadçı, Nobel mükafatı laureatı Cozef Stiqlitsin fikrincə, innovasiya bütövlükdə müasir dünya üçün sərvətlərin artırılmasının yeganə və real mənbəyidir. Ona görə də təsadüfi deyildir ki, müasir şəraitdə müxtəlif ölkələrin hökumətləri tədqiqat və innovasiyalara böyük sərmayələr qoyurlar. Məsələn, Almaniya ÜDM-in təxminən 2,7 faizini, ABŞ 2,5 faizini, Yaponiya 3,5 faizini tədqiqat və inkişafa sərf edir. Son zamanlar innovativ ölkələr sırasında liderliyi ələ keçirmiş ölkələrdən biri də İsveçrədir. İki ildir ki, Qİİ reytinginə liderlik edən İsveçrə biliklərin yaradılması və ya siyasi mühit kimi göstəricilərə görə digər ölkələrdən fərqlənir. İsveçrənin yüksək innovasiya səmərəlilik əmsalı ölkəni ön sıraya çıxarır və resursları innovasiya nəticələrinə çevirməyə imkan verir. Bir məsələni də vurğulamaq lazımdır ki, İsveçrə universitetləri dünya reytingdə davamlı olaraq ilk yerləri tuturlar. Mütəxəssislərin fikrincə, İs-

ən yaxşı göstəricilərinə malik olan ölkələr spesifikasike nümayiş etdirirlər. **İnnovasiyaların inkişafı baxımından ilk 25 ölkəyə nəzər saldıqda reytinglər göstərir ki, ayrı-ayrı dövlətlər müvafiq qruplar daxilində yerlərini dəyişirlər, lakin, eyni zamanda onların heç biri öz qrupundan çıxmır. Bu, digər məsələlərlə yanaşı, uğurlu innovasiyaların bir növ qapalı dairəyə gətirilməsi ilə izah oluna bilər.** Müəyyən kritik səviyyəyə çatdıqdan sonra investisiya kapitalı, istedad istedadı cəlb edir, innovasiya isə yenilik yaradır. Tədqiqatın müəllifləri qeyd edirlər ki, əlverişsiz iqtisadi vəziyyətə baxmayaraq, dünyada innovasiya fəaliyyəti inkişaf etməkdə davam edir. Əksər ölkələrdə elmi tədqiqat və inkişaf xərcləri əvvəlki illərə nisbətən daha yüksəkdir, uğurlu yerli innovasiya mərkəzləri yaranır və inkişaf edir. Qeyd etmək yerinə düşər ki, yekun reyting iki alt indeksin – innovasiya resursları (qurumlar, insan kapitalı və elm, infrastruktur, bazar və biznesin inkişafı) və onların nəticələri (texnologiyaların və bilik iqtisadiyyatının inkişafı, yaradıcı fəaliyyətin nəticələri) üzrə orta qiymət kimi hazırlanır. 132 iqtisadiyyatın innovasiya fəaliyyətini qiymətləndirən hesabatda ölkələrin müvafiq gücü və zəif tərəfləri açıqlanır, innovasiya meyarlarında boşluqlar müəyyən edilir. Qİİ-2022 buraxılışında gələcək onilliklərdə innovasiyaların məhsuldarlığına və ictimai rifahla proqnozlaşdırılan təsirinə də diqqət yetirilir. Onu da qeyd edək ki, innovasiya texnika

vəçrə federalizmi ilə bütün ölkədə tədqiqat və inkişaf mərkəzləri, “texnoparklar”ın inkişafına imkan yaradır və bu proses bilavasitə universitetlər, hakimiyyət orqanları, maliyyə institutları və biznes sferası arasında sıx əməkdaşlıq əsasında baş verir. Bu gün innovasiya həyat və yaşam üçün zəruri bir vasitədir. Bunsuz heç bir ölkə yüksək inkişaf və rifah hədəflərinə çata bilməz. Azərbaycanda innovativ investisiyalar üçün əlverişli şərait yaradılıb və proses uğurla davam etdirilir. **Təhlillər göstərir ki, müasir innovativ yanaşma Azərbaycanın iqtisadi inkişafına müsbət təsirini göstərməkdədir. Dövlət başçısı İlham Əliyevin vaxtilə dilə gətirdiyi - “biz neft kapitalını insan kapitalına çevirməliyik” kəlamı real təsdiqini tapmaqdadır. Bu gün cənab prezident Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgələrinin yenidən qurulmasında müasir texnologiyaların geniş tətbiqini əsas hədəf kimi qarşıya qoyub.** Azad edilmiş ərazilərdə zəruri infrastruktur qurulduqdan sonra innovativ infrastrukturun formalaşması və İKT-nin bütün sahələrdə tətbiq olunması bu ərazilərin yüksək texnologiyalar məkanına çevrilməsinə səbəb olacaq. Qarabağ konfliktini bitdikdən sonra Azərbaycanın qarşısında geniş üfüqlər açılıb. Bu üfüqlərdə yolu-muz aydın, işıqlı və parlaq görünür.

Zülfü İLYASOV,
“İqtisadiyyat” qəzetinin
xüsusi müxbiri

Azərbaycan Rusiyaya məhsul ixrac edən ölkələr beşliyinə daxil olub

Azərbaycan bu il Rusiyaya ərzaq və qeyri-ərzaq malları ixrac edən ölkələr beşliyinə daxildir. Bu, Pərakəndə Satış Şirkətləri Assosiasiyasının apardığı sorğunun nəticələrindən məlum olub. Cari ildə Rusiyaya mal ixrac edən ölkələrin coğrafiyası dəyişib. Ərzaq və qeyri-ərzaq mallarının satış şəbəkələri arasında aparılmış sorğunun nəticələrinə görə, ixracatçı ölkələrin ilk beşliyinə Çin, Özbəkistan, Türkiyə, Azərbaycan və Cənubi Koreya daxil olub. Assosiasiyanın məlumatına görə, Rusiya xaricdən, əsasən, meyvə-tərəvəz, alkoqollu içkilər, geyim, kosmetika və gündəlik tələbat malları idxal edir.

Yaponiya nümayəndə heyətinə Zəngəzur dəhlizinin əhəmiyyəti barədə məlumat verilib

Yaponiya nümayəndə heyəti Orta Dəhlizin imkanlarının araşdırılması məqsədilə Azərbaycana səfər edib. Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyindən bildirilib ki, oktyabrın 25-də Azərbaycan Respublikasının rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini Rəhman Hümətov nümayəndə heyəti ilə görüşüb. Görüşdə Yaponiyanın İqtisadiyyat, Ticarət və Sənaye və Xarici İşlər nazirlikləri, yapon şirkətləri və Yaponiyanın Bakıdakı səfirliyinin nümayəndələri iştirak ediblər. Nazir müavini Rəhman Hümətov çıxışında qarşılıqlı səfərlərin ölkələrimiz arasında nəqliyyat sahəsində əməkdaşlığın daha da dərinləşməsinə xidmət etdiyini bildirib. O, Orta Dəhlizin imkanları barədə geniş məlumat verərək, fiziki infrastrukturun inkişafı ilə yanaşı, tarif siyasətinin uyğunlaşdırılması, sərhəd-keçid prosedurlarının sadələşdirilməsi, dəhlizin rəqəmsallaşdırılması kimi tədbirlərin görülməsinin zəruri olduğunu söyləyib.

Nazir müavini əlavə edib ki, Türkiyə və Gürcüstan ilə birgə Orta Dəhlizdə həyatı əhəmiyyət kəsb edən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttinin tikinti işlərinin tez bir zamanda başa çatdırılması və ötürücülük qabiliyyətinin ardıcıl artırılması istiqamətində səylər gücləndirilib. Eyni zamanda, Rəhman Hümətov Zəngəzur dəhlizinin əhəmiyyəti barədə ətraflı məlumat verib. “Zəngəzur dəhlizinin açılması beynəlxalq nəqliyyat əlaqələrinin genişlənməsinə xidmət edəcək”, – deyərək nazir müavini vurğulayıb. Görüş zamanı Orta Dəhlizin rəqəmsallaşdırılmasının tranzit daşımaqların şəffaflığı və daşıyıcılar üçün bərabər şəraitin təmin edilməsi baxımından ən mühüm vasitələrdən biri olduğu qeyd edilib. Dəhliz üzərində yerləşən ölkələrin birgə söyləri və səmərəli əməkdaşlığı ilə Orta Dəhlizin rəqabətə davamlı, intensiv istifadə olunan marşruta çevriləcəyinə əminlik ifadə olunub.

Azərbaycanın İtaliyaya ixrac etdiyi neft məhsullarının dəyəri 5,6 milyard dollardır

Yanvar-sentyabr aylarında Azərbaycan ən çox İtaliyaya bitumlu süxurlardan alınmış xam neft və xam neft məhsulları ixrac edib. Həmin ixracın həcmi 7 milyon 558 min ton, dəyəri isə 5 milyard 674 milyon ABŞ dolları olub. Bu barədə Dövlət Gömrük Komitəsi (DGK) məlumat yayıb. Doqquz ayda ölkəmizdən

Hindistana 1 milyard 391,8 milyon dollarlıq 1 milyon 659,2 min ton, İsrailə 1 milyard 352 milyon dollarlıq 1 milyon 857,6 min ton, Böyük Britaniyaya 752,5 milyon dollarlıq 926 min ton, Xorvatiyaya 687,1 milyon dollarlıq 799,1 min ton, Çexiyaya 658,7 milyon dollarlıq 822,5 min ton, Portuqaliyaya 546,9 milyon dollarlıq 742,6

min ton, İspaniyaya 494,5 milyon dollarlıq 650,4 min ton, Tunisə 408,4 milyon dollarlıq 542,8 min ton, Vyetnama 361,7 milyon dollarlıq 415,7 min ton, Ukraynaya 304,5 milyon dollarlıq 506,3 min ton, İrlandiyaya 276,6 milyon dollarlıq 353,7 min ton, Almaniya 258,5 milyon dollarlıq 351 min ton, Rumıniyaya 242,6 milyon dollarlıq 337,1 min ton, İsveçrəyə 232 milyon dollarlıq 264,8 min ton, Tailanda 231,4 milyon dollarlıq 368,4 min ton, İndoneziyaya 220,9 milyon dollarlıq 255,4 min ton, Türkiyəyə isə 211,9 milyon dollarlıq 359,2 min ton xam neft və xam neft məhsulları ixrac edilib. Qeyd edək ki, doqquz ayda Azərbaycan 27 ölkəyə xam neft və xam neft məhsulları göndərib. Hesabat dövründə Azərbaycandan ümumilikdə 19 milyon 514,1 min ton xam neft və xam neft məhsulları ixrac edilib, ixracın dəyəri 14 milyard 897,4 milyon dollar olub.

27 oktyabr - 2 noyabr 2022-ci il

PRAQA GÖRÜŞÜ: AZƏRBAYCANIN NÖVBƏTİ siyasi-diplomatik qələbəsi

Əlbəttə, baş verənlərdə Ermənistanın münasibətlərinin normalaşdırılması prosesindəki destruktiv mövqeyi də əsas rol oynadı. Hələ Vətən müharibəsindən əvvəlki dövəmdə danışıqlar prosesinin gedişatı göstərir ki, hansısa irəliləyiş məqamında və hansısa razılaşma üçün şərait yarananda İrəvan cəbhə xəttində təxribat törədi. Eyni xətti bugünkü Ermənistan rəhbərliyi də davam etdirməyə cəhd göstərir. Belə ki, üçtərəfli bəyanatlar və əldə edilmiş razılıqlar çərçivəsində üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməkdən boyun qaçırması, qanunsuz erməni silahlı birləşmələrini Azərbaycan ərazisindən çıxarmaması, kommunikasiyaların və nəqliyyat marşrutlarının açılması işlərində prosesin pozulmasına yönəlmiş şərtlərin irəli sürülməsi, Ermənistanda istehsal olunan minaların son zamanlarda Laçın ərazisində yerləşdirilməsi İrəvanın münasibətlərinin normalaşdırılmasının qarşısını almağa hesablanmış məqsədyönlü və destruktiv fəaliyyətinin göstəricisidir. Beləliklə, sentyabr döyüşlərinin ortaya çıxardığı əsas həqiqət o oldu ki, Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılmasında və bütövlükdə sülh prosesində maraqlı deyil.

Amma bu avantürə Ermənistanın özünə bəla başa gəldi. Çünki döyüşlərin sonu Azərbaycanın növbəti hərbi zəfəri kimi tarixə düşdü. Nəticə etibarilə Azərbaycan Ermənistan üzərində siyasi-hərbi üstünlüyünü daha da gücləndirdi və Ermənistanı öhdəliklərini yerinə yetirməyə məcbur etdi. Bu baxımdan sentyabr döyüşləri Azərbaycanın öz milli maraqlarını təmin etməsi, Vətən müharibəsinin yaratdığı yeni reallıqların icrasını baxımdan mühüm mərhələnin başlanması oldu. Oktyabrın 6-da keçirilən Praqa görüşündə əldə edilən razılaşmalar da göstərir ki, Azərbaycan Ermənistanı sülhə və üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməyə qətiyyətlə məcbur edir.

Praqa görüşünün gərgin keçəcəyi gözlənilirdi. Çünki dördtərəfli danışıqların iştirakçısı olan Fransa hər zaman ermənipərəst siyasət həyata keçirib. Bunu nəzərə alsaq, Praqada keçirilən dördtərəfli görüşdə Azərbaycan üçün müxtəlif tələ və hiylələrin hazırlandığını güman etmək olardı. N.Paşinyan Fransanın dövlət başçısı Emmanuel Makronun da iştirak etdiyi görüşdə özünü arxayın aparıp, rəsmi Paris də İrəvanı dəstəklədiyini gizlətmirdi. Paşinyanın həm

dördtərəfli görüş, həm də ümumilikdə Zirvə Toplantısı çərçivəsində ancaq Fransa prezidenti Emmanuel Makrona güvəndiyi, ona sığındığı davranışlarından bəlli olurdu. Ümumiyyətlə, Paşinyan hər zaman Fransanın da iştirak etdiyi görüşlərdə özünü daha qətiyyətlə hiss edir, Fransa tərəfi də Ermənistanı dəstəklədiyini açıq gizlətmir.

Eyni zamanda, məlum olduğu kimi, sərhəddə baş vermiş insidentlərə görə Fransa Azərbaycana ilk gündən təzyiq göstərməyə çalışırdı. Ehtimal etmək olardı ki, Praqa görüşündə də Ermənistan və Fransa sərhəddə baş

Bu bəyanatın Praqa toplantısında qəbul olunması və qarşılıqlı ərazi bütövlüyünün Azərbaycanın, Ermənistanın, Fransanın, Avropa İttifaqı Şurasının iştirakı, Avropanın demək olar bütün siyasi rəhbərlərinin şahidliyi ilə vurğulanması böyük tarixi hadisədir. Ermənistanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıması isə İlham Əliyevin bu istiqamətdə davam etdirdiyi siyasi fəaliyyətin parlaq qələbəsidir.

Xatırladaq ki, 21 dekabr 1991-ci ildə Alma-Ata şəhərində Rusiya, Ukrayna, Belarus, Azərbaycan, Gürcüstan, Ermənistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan,

də tanınıb. Məhz “Alma-Ata Bəyannaməsi”nin qəbul olunduğu sammitin imzaları nəticəsində Azərbaycan və Ermənistan BMT-yə qəbul edilib. Postmüharibə dövrünün bu mərhələsində belə bir sənədin imzalanması sülh müqaviləsi ilə, eləcə də sərhədlərin dəqiqləşdirilməsi və nəqliyyat kommunikasiyalarının açılması ilə bağlı növbəti addımların atılması üçün daha geniş meydan açır və daha əlverişli şərait yaradır.

Praqa görüşündən əldə olunan digər mühüm nəticə odur ki, nə Ermənistan, nə də dördtərəfli görüşün digər iştirakçıları sülh müqaviləsinin bağ-

bağlı həm Ermənistanla, həm də ona havadarlıq edənlərə zəruri mesajlarından birini verdi: “Qarabağda yaşayan ermənilər, - mən bunu dünən Ağdamda demişəm, - bizim vətəndaşlarımızdır və onların taleyini, onların gələcək həyatını biz hər hansı bir ölkə ilə müzakirə etmək fikrində deyilik, o cümlədən Ermənistanla... Əgər kim hesab edirsə ki, onlara Azərbaycan vətəndaşı kimi yaşamaq lazımdır, fikrimcə, onlar peşman olmayacaqlar. Amma əgər bu, hansı səbəblərdən kiməsə münasib deyilsə, onlar özləri üçün başqa yaşayış yeri seçə bilərlər.”

Demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət olan Azərbaycanda heç vaxt vətəndaşlar arasında etnik mənşəyinə və ya dini etiqadına görə fərq qoyulmayıb. Konstitusiyamızın 5-ci maddəsində təsbit edilib ki, Azərbaycan xalqının vahidliyi Azərbaycan dövlətinin təməlini təşkil edir. Azərbaycan bu məsələnin həllini heç bir məcburiyyət tətbiq etmədən, erməni əsilli əhalinin seçiminə uyğun həll edəcək. Kim Azərbaycan vətəndaşı kimi yaşamaq istəmişsə, özü üçün başqa yaşayış yeri seçə bilər. Azərbaycanda yaşamağı seçən ermənilər üçün isə təcridcən Azərbaycan cəmiyyətinə inteqrasiya prosesi işə düşəcək. Bu, əlbəttə, çox məsuliyyətli, diqqət tələb edən bir prosesdir, lakin Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, bu məsələnin başqa həll yolu yoxdur.

Praqa Bəyanatı həm də erməni siyasətçiləri tərəfindən yerli-yersiz ortaya atılan məntiqsiz iddiaların və şərtlərin irəli sürülməsinin qarşısını alır. Belə ki, Ermənistan siyasi rəhbərliyi tez-tez öz bəyanatlarında sülhün əldə olunmasını Qarabağda yaşayan ermənilərin hüquqları və ya “statusu” ilə bağlamağa cəhd edir və bununla da prosesi ləngitməyə çalışırdı. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin Ermənistan tərəfindən bir daha tanınması artıq bu kimi şərtlərin irəli sürülməsinin qarşısını alır və faktiki olaraq Ermənistanı Azərbaycan tərəfindən irəli sürülmüş məlum beş prinsip əsasında sülh bağlamağa məcbur edir. Artıq bütün dünya ictimaiyyəti də aydın dərk edir ki, Qarabağ Azərbaycandır. Bəli, məhz Prezident İlham Əliyevin dəmir iradəsi və qətiyyəti reallığı dünya ictimaiyyətinə qəbul etdirdi. Azərbaycan həm hərbi, həm də diplomatik müstəvidə güclü tərəfdir.

“İQTİSADİYYAT”

Torpaq və əmlak vergisi vaxtında ödənilmədikdə hansı dərəcə ilə faiz tutulur?

Fiziki şəxsin mülkiyyətində olan mənzilə görə əmlak vergisi həmin əmlakın yerləşdiyi ərazinin bələdiyyəsi tərəfindən yaşayış sahələrinə münasibətdə əmlakın 30 kvadratmetrdən artıq olan hissəsinin hər kvadratmetrinə görə Vergi Məcəlləsində göstərilən əmlak vergisi dərəcələri ilə, onun tutduğu torpaq sahəsinin hər 100 kvadratmetrinə görə torpaq vergisi isə Vergi Məcəlləsində göstərilən torpaq vergisi dərəcələri ilə illik hesablanır.

Dövlət Vergi Xidmətindən bildirilib ki, bələdiyyələr tərəfindən hesablanmış əmlak və torpaq vergiləri barədə tədiyə bildirişləri hər il üçün illik olmaqla həmin ilin avqust ayının 1-dək fiziki şəxslərə çatdırılır.

Fiziki şəxslər isə hesablanmış əmlak və torpaq vergilərinin məbləğini bərabər hissələrlə avqustun 15-i və noyabrın 15-dək banklar, poçt rabitəsinin milli operatoru, habelə mövcud nağdsız ödəmə vasitələrindən istifadə edil-

məklə yerli büdcəyə (bələdiyyə büdcəsinə) ödəyirlər.

Hesablanmış vergi məbləğləri Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş müddətdə ödənilmədikdə, ödəmə müddətindən sonrakı hər bir ötmüş gün üçün vergiödəyicisindən ödənilməmiş vergi məbləğinin 0,1 faizi məbləğində faiz tutulur. Müəyyən edilmiş faiz vergi ödənişlərinə münasibətdə bütün ötmüş müddətə, ancaq bir ildən çox olmamaq şərti ilə tətbiq edilir.

Doqquz ay ərzində vergiödəyicilərinə 1,9 milyon manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilib

Cari ilin 9 ayı ərzində müxtəlif fəaliyyət sahələri üzrə, o cümlədən idxal, topdan və pərakəndə ticarət, istehsal, ictimai işə fəaliyyəti göstərən 114 vergiödəyicisində 197 nəzarət tədbiri həyata keçirilib, həmin tədbirlərin nəticəsi üzrə 271 nöqsən aşkarlanıb.

Dövlət Vergi Xidmətindən bildirilib ki, keçirilmiş operativ vergi nəzarəti tədbirlərində vergiödəyicilərinə ümumilikdə 1,9 milyon manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilib, vergi borcu üzrə cinayət tərkibi yaradan və vergi orqanlarından daxil olmuş materiallarla bağlı görülmüş preventiv tədbirlər nəticəsində dövlət büdcəsinə 1,2 milyon manat vəsait ödəndirilib.

Hesabat dövründə cinayət işləri üzrə keçirilmiş istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində vergi cinayətləri törətdiklərinə görə barələrində axtarış elan edilmiş 20 şəxs tutularaq müvafiq qaydada təhvil verilib.

İbtidai istintaqdan yayınan 977 şəxs dindirilməsi üçün məcburi gətirilib, 1204 şəxsin yeri müəyyən edilməklə istintaqa məlumat verilib və 460 şəxsin tapılaraq istintaqa gəlməsi təmin edilib.

Lətif İmanov (1922-1980)

İmanov Lətif Muxtar oğlu 1922-ci il sentyabrın 15-də Şuşa şəhərində anadan olmuşdur. Orta təhsilini 4 saylı Şuşa şəhər məktəbində almışdır. 1944-cü ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Fizika fakültəsini bitirmişdir. Lətif İmanov əmək fəaliyyətinə Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının Fizika İnstitutunda başlamışdır. O, əvvəlcə kiçik elmi işçi, 1944-cü ildən 1954-cü ilə qədər isə böyük elmi işçi kimi fəaliyyət göstərmişdir. 1954-1980-ci illər ərzində laboratoriya rəhbəri vəzifəsini icra etmişdir.

rik relaksasiya, elektron-paramaqnit rezonans və nüvə maqnit rezonans spektroskopiyası sahələri üzrə əsaslı elmi nəticələr əldə etmişdir.

L.İmanovun rəhbərliyi ilə mürəkkəb qaz radiospektrometr qurğuları yaradılmış, müxtəlif molekulların və onların izotop formalarının mikrodalğa spektrləri öyrənilmiş, spirt və merkaptan molekullarının yeni dönmə izomerləri aşkar edilmişdir. Alim yaratdığı ölçü qurğuları vasitəsilə üzvi maye

və bərk maddələrin tədqiqi sahəsində uğurlar qazanmış, şüşələrin elektron-paramaqnit rezonans spektrini və elektrik xassələrini öyrənmişdir.

Xarici və respublika jurnallarında dərc edilmiş 150-dən çox məqalənin müəllifidir (onlardan 10-u müəlliflik şəhadətnaməsidir). Rəhbərliyi ilə 1 elmlər doktoru və 10 fəlsəfə doktoru yetişdirilmişdir.

L.İmanov keçmiş SSRİ EA Spektroskopiya Elmi Şurasının üzvü, Radiospektroskopiya problemi üzrə Respublika Elmi Şurasının sədri olmuşdur.

Lətif İmanov elmi tədqiqat işi ilə paralel olaraq pedaqoji fəaliyyətlə də məşğul olmuşdur. O, Bakı Dövlət Universitetinin Fizika fakültəsinin tələbələrinə radiofizikadan və fiziki elektronikadan mühazirələr oxumuşdur.

Alim 1979-cu ildə "Əməkdar elm xadimi" fəxri adına layiq görülmüşdür.

Akademik Lətif İmanov 12 mart 1980-ci ildə Bakıda ürək xəstəliyindən vəfat etmişdir.

Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının Müstəqilliyin Bərpası Günüə həsr olunmuş iclası keçirilib

Tədbirdə Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının sədri, millət vəkili, professor Eldar Quliyev, müavinlər – professor Elmira Süleymanova, Bayram Yusifov, professor Vahid Novruzov, İdarə Heyətinin üzvləri – millət vəkili, akademik Ziyad Səmədzadə, millət vəkili, professor Aqiyə Naxçıvanlı, İbrahim Quliyev, Akif Rəfiyev, həmçinin Şuranın Aparat rəhbəri Rəmin Həsənlı, böyük məsləhətçi-hüquqşünas Kamal Əliyev, təşkilatın digər rəsmi şəxsləri Zahid Abbasov, Rafiq Rzaev, Vüqar Əmiraslanov, Elşad Quliyev və o cümlədən Bakı şəhərinin rayonlarının Ağsaqqallar Şuralarının sədrləri iştirak ediblər.

Giriş nitqi ilə çıxış edən Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının sədri, millət vəkili, professor Eldar Quliyev ağsaqqalları müstəqilliyimizin bərpa edilməsinin 31-ci ildönümü münasibətilə təbrik edərək bildirib ki, 18 oktyabr – Müstəqilliyin Bərpası Günü Azərbaycan xalqı üçün böyük əhəmiyyətə malik bir bayramdır. Ötən əsrin sonunda Azərbaycanın öz dövlət müstəqilliyini bərpa etmək imkanı qazandığını qeyd edən natiq bu əlamətdar günün yaranma tarixindən, xalqın müstəqillik uğrunda şərəfli mübarizəsindən danışib. Vurğulayıb ki, 1991-ci ildə "Azərbaycan Respublikasının Dövlət müstəqilliyi haqqında" Konstitusiyaya Aktı Ali Sovetin 18 oktyabr tarixli sessiyasında yekdilliklə qəbul edilib və o vaxtdan etibarən Azərbaycan yenidən müstəqilliyinə qovuşub. Eldar Quliyev öz nitqində müstəqilliyimizi bərpa etdikdən sonra yenidən onu itirmək təhlükəsi ilə üzləşdiyimizdən, nankor qonşumuz Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarından və zorla cəlb edildiyimiz ədalətsiz müharibə vəziyyətindən, həmçinin o dövrdə daxilə cərəyan edən siyasi çəkişmələrdən bəhs edib.

Sonra çıxış edən Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının İdarə Heyətinin üzvü, millət vəkili, akademik Ziyad Səmədzadə Müstəqilliyimizin Bərpası Günü ilə bağlı xatirlərini, fikirlərini bölüşüb. 1991-ci ilin 18 oktyabrında keçirilən həmin tarixi sessiyaya sədrlik etdiyini qeyd edən natiq o zaman Ali Sovetdəki ab-havadan, yüksək gərginlikdən və hər şeyə rəğmən bütün deputatların Azərbaycan

canı müstəqil görmək istəyindən bəhs edib. Müstəqillik haqqında Konstitusiyaya Aktının hazırlanmasında əməyi olan insanları xatırlayaraq, parlamentdə aparılan müzakirələrdə aktiv iştirak edən Xalq yazıçısı İsmayıl Şıxlıdan, Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadədən, uzun illər Ali Məhkəmənin sədri işləmiş Abdulla İbrahimovdan, deputat Eldar İbrahimovdan və başqalarından söz açıb. Xüsusi olaraq vurğulayıb ki, bu təkcə bir neçə deputatın, ziyalının, yaxud məmurun əməyinin bəhrəsi deyil. Müstəqillik ideyalarımızın yaranması, formalaşması xalqımıza aiddir.

Bir sözlə, respublikamızın dövlət müstəqilliyi barədə Konstitusiyaya Aktının müəllifi Azərbaycan xalqıdır.

Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının sədr müavinini, professor Elmira Süleymanova öz çıxışında XX əsrin sonlarında SSRİ-nin dağılması ilə yaranan tarixi şəraitdən, Azərbaycan dövlətinin öz müstəqilliyini ikinci dəfə yenidən hansı çətinliklərlə bərpa etməsindən danışib. O dövrdəki hərəkəti xalqın oyanışı adlandıran natiq ulu döndər Heydər Əliyevin əvəzəedilməz xilaskarlıq missiyasından, müstəqilliyimizin qorunmasındakı böyük xidmətlərindən, o cümlədən dünyanın ən iri neft şirkətləri ilə bağladığı "Əsrin müqaviləsi"nin əhəmiyyətindən bəhs edib. Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu daxili və xarici siyasətdən, müstəqilliyimizin inkişafından, ciddi iqtisadi islahatlardan, mükəmməl ordu quruculuğundan söz açıb.

Daha sonra çıxış edən Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının İdarə Heyətinin üzvləri – Akif Rəfiyev və İbrahim Quliyev, həmçinin Nərimanov Rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri, şəhid atası Arif Hümətov və başqaları Müstəqilliyin Bərpası Günü barədə öz fikirlərini bölüşərək qeyd ediblər ki, bu gün ağsaqqalların əsas vəzifələrindən biri də Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini, milli azadlığını qoruyub saxlamaq və onu gələcək nəsillərə çatdırmaqdan ibarətdir.

Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının sədri, millət vəkili, professor Eldar Quliyev yekun nitqində ağsaqqalları möhtəşəm Qələbə günü, Zəfər bayramı münasibətilə də təbrik edib.

IEA: Dünya ilk qlobal enerji böhranını yaşayır

"Dünyada ilk qlobal enerji böhranı Rusiya-Ukrayna münaqişəsi fonunda baş verir." Bunu Beynəlxalq Enerji Agentliyinin (IEA) icraçı direktoru Fatih Birol "CNBC" telekanalına müsahibəsində bildirib. "Biz qlobal böhranın ortasındayıq. Dünyamız heç vaxt belə dərin və mürəkkəb enerji böhranının şahidi olmayıb", – deyər Fatih Birol deyib.

Birol əlavə edib ki, Ukraynada münaqişənin həlli təmin olunana qədər qaz və neft bazarlarında böyük volatilitik olacaq. IEA rəhbəri

vurğulayıb ki, bunsuz o, dünya enerji sektorunda vəziyyətin "hamar şəkildə" yaxşılaşması imkanını görmür.

"OPEC+ ölkələrinin (Rusiya da daxil olmaqla) gündəlik neft hasilatını 2 milyon barel azaltmaq qərarı uğursuzdur, çünki hazırda bir neçə ölkənin iqtisadiyyatı resessiya astanasındadır", – deyər Birol əlavə edib. Onun sözlərinə görə, OPEC+ tədbirləri fonunda qiymət artımından ABŞ deyil, Asiya, Afrika və Latın Amerikasının enerji resurslarını idxal edən inki-

şaf etməkdə olan ölkələri əziyyət çəkəcək.

O, həmçinin qeyd edib ki, Avropa ölkələri enerji böhranı fonunda "hava kəskin olmasa", qışdan az iqtisadi və sosial xərclərlə qxa biləcək. Bundan əvvəl Beynəlxalq Enerji Agentliyi Avropa ölkələrinin qışda enerji böhranı ilə üzləşə biləcəyini bildirmişdi. Agentliyin hesabatına görə, Avropada son 8 ayda qaz istehlakını artıq 10%-dən çox azaltmış ölkələr qazdan istifadəni daha 13% azaltmağa məcbur olacaqlar.

Türkiyə "Taxıl sazişi"nin müddətinin uzadılmasını təklif edir

"Planetin qida böhranının qarşısını almaq üçün, Türkiyənin də vasitəçiliyi ilə yaradılmış taxıl dəhlizinə dair razılaşmanın müddəti 19 noyabrda bitəcək".

Bu barədə Türkiyənin Müdafiə naziri Hulusi Akar Türkiyə Prezidentinin sədrliyi ilə keçirilmiş Nazirlər Kabinetinin iclasından sonra jurnalistlərin taxıl dəhlizinə dair sualına cavabında deyib. O həmçinin vurğulayıb ki, Türkiyə bu dəhlizin yaranmasında və fəaliyyətində böyük rola malikdir. Akar həmçinin, İstanbulda fəaliyyət göstərən Müştərək Koordinasiya Mərkəzi barə-

də fikir bildirib: "İstanbulda fəaliyyət göstərən Müştərək Koordinasiya Mərkəzində çalışan dostlarımız çox gərgin şəkildə çalışırlar. Ukrayna taxılının daşınması üçün 7 gün 24 saat çalışırıq. İlk vaxtlardan bizim məqsədimiz bəllidir. Qida böhranının qarşısını almaq, dünyada ac insanın qalmaması, siyasi sabilliyin pozulmaması üçün çalışırıq. Türkiyə təbii ki, "Taxıl sazişi"nin müddətinin uzadılmasının tərəfdarıdır. Biz həftə Rusiya limanlarında olan taxılın da daşınması üçün hansı işlərin görülmə biləcəyini də araşdırırıq."

"PEŞƏYÖNÜMLÜ TƏHSİLİN İNKİŞAFINA YARDIM" İCTİMAİ BİRLİYİ LAYİHƏNİN İCRASINI TAMAMLADI

"Peşəyönümlü Təhsilin İnkişafına yardım" İB (PTİY İB) 1 sentyabr 2022-ci il tarixindən Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi tərəfindən maliyyələşdirilən "Tələbə

və məktəblilərin açıq təhsil resurslarından (Open Educational Resources - OER) istifadəyə hazırlanması tədbirləri" adlı layihə icra etmişdir. 2 ay müddətində icra edən layihənin əsas ideyası

şagirdləri və tələbələri açıq təhsil resurslarından (Open Educational Resources - OER) istifadəyə hazırlamaq, onlarda bu resurslara maraq oyatmaq, bu resursları təbliğ etməkdir. Layihə müddətində Bakı şəhərinin bir neçə ümumtəhsil məktəblərində şagirdlərə Açıq Təhsil Resursları və onlardan səmərəli istifadə yolları barədə məlumat verilmiş, ETN-in video.edu.az portalından, e-derslik.edu.az və digər açıq resurslardan, video dərslərdən istifadə texnologiyası şagirdlərə izah edilmişdir. Layihə şagirdlərin böyük marağına səbəb olmuşdur. Beləliklə layihənin icrası uğurla tamamlanmışdır.

"Şahdağ Xeyriyyə" İB layihənin icrasını tamamladı

"Şahdağ Xeyriyyə" İB 1 sentyabr 2022-ci il tarixindən Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi tərəfindən maliyyələşdirilən "Azərbaycanın ailələrdən olan uşaqların "soft skills" – təməl bacarıqları ilə tanış edilməsi tədbirləri" adlı layihənin icrasını tamamladı. 2 ay müddətində icra edilən layihənin əsas ideyası aztəminatlı ailələrdən olan şagirdləri "soft skills" – təməl bacarıqları və 21-ci əsrin vərdətləri ilə tanış etmək idi. Müasir karyera inkişafına dair yazılarda "sərt bacarıqlar" və "yumşaq bacarıqlar" kimi terminlərə tez-tez rast gəlinir. Bu bacarıqlar müasir əmək ba-

zarında vacibdir. Gəncləri bu bacarıqlara məktəb illərindən hazırlamaq lazımdır. Ənənəvi məktəb təhsili bu məsələlərin həllini nəzərdə tutmur. Bu məqsədlə belə mühüm bacarıqların sistemli öyrədilməsinə, ilkin mərhələdə şagirdlə-

rin bu haqda maariflənməsinə ehtiyac var. Layihə çərçivəsində bu məsələlərə diqqət yetirildi, 21-ci əsrin əsas vərdətləri ilə uşaqlar tanış edildi. Layihə şagirdlərin böyük marağına səbəb oldu. Beləliklə, layihənin icrası uğurla tamamlandı.

Təsisçi:

Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ

Baş redaktor:

Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:

Ziyad Səmədzadə, Aytən Səmədzadə, Qüdrət Kərimov, Elşən Hacıadə, Elşad Səmədzadə, Məhiş Əhmədov, Müşfiq Atakişiyev, Bəyalı Ataşov, Zahid Məmmədov, Mirqasım Vahabov, Süleyman Qasımov, Ədalət Muradov, Vahid Novruzov, Aydın Hüseynov, Rəşad Balayev, Abbas Əliyev

Dizayner:

Lamiyə NƏBİYEVƏ

Redaksiyanın ünvanı:

Əliyev küçəsi, 7

Redaksiya: +99412 566 09 60

Faks: +99412 514 14 27

Mühasibatlıq:

+99412 566 63 08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir. "İQTİSADİYYAT" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılmış və səhifələnməmiş, "Azərmedia" MMC mətbəəsində çap edilmişdir. Lisenziya: 022201; Indeks: 0355; Tiraj: 1500